

Verloren oesterrif wordt in ere hersteld

Zo'n 200 jaar geleden was 20% van de Nederlandse Noordzee nog bezaaid met grote oesterbanken. Nu zijn er nauwelijks meer wilde oesterbanken te vinden in de Noordzee. Onderzoekers van de Rijke Noordzee en Gemini Windpark gaan daarom deze winter aan de slag met het herstel van één van de grootste oestergronden, die de Noordzee ooit rijk was. In het windpark Gemini, ten noorden van Schiermonnikoog, hebben zij de eerste stappen gezet voor de wederopbouw van een oesterrif van maar liefst acht voetbalvelden groot.

Door visserij, een veranderende zeebodem en ziektes zijn de oesterriffen de vorige eeuw verloren gaan. Zorgwekkend vindt de Rijke Noordzee, want oesterbanken nemen een belangrijke plek in, in de ecosystemen onder water. Maar ontwikkeling en herstel van oesterbanken is complex, daarom wordt op verschillende locaties onderzoek gedaan naar de omstandigheden waarin oesters en andere schelpdieren het beste gedijen. Windparken lijken hiervoor een geschikte locatie, omdat er niet wordt gevestigd en de bodem niet beschadigd raakt, en omdat er voldoende harde materialen zijn voor oesters om zich aan te hechten.

Boven de Wadden

Het nieuwste onderzoek in Gemini Windpark is bijzonder om drie redenen: niet eerder werd in Nederland een rif van deze schaal aangelegd, het is de eerste keer dat onderzoekers van de Rijke Noordzee zich richten op een voormalige oestergrond én de eerste keer dat de organisatie zich richt op de noordelijke Noordzee, boven de Waddeneilanden. Eerdere onderzoeken vonden plaats langs de westkust van ons land.

‘Op een zeekaart uit 1883 hebben wij gezien hoe groot het gebied met riffen vroeger was. Ik vind het fantastisch dat we hier op deze plek er alles aan gaan doen om het onderwaterleven weer als vanouds te laten floreren. Gebruikmakend van de technieken van deze tijd én de kansen die de energietransitie ons biedt, gaan we doen wat zó belangrijk is voor de Noordzee: de natuur herstellen en versterken’, aldus Erwin Coolen, programmadirecteur van de Rijke Noordzee.

‘Met Gemini Windpark leveren we dagelijks aan duizenden huishoudens en bedrijven duurzame stroom. Daarnaast vinden wij het ook belangrijk om bij te dragen aan de versterking van biodiversiteit in de Noordzee. Dit project wordt dan ook van harte door ons en onze aandeelhouders ondersteund en we zijn daar heel erg blij mee’, aldus Bart Hoefakker, directeur van Gemini Windpark.

Grootschalig rif

Uit vooronderzoek is gebleken dat de condities in het windpark Gemini gunstig zijn voor oesterbankherstel. De golven zijn minder hoog dan aan de westkust van ons land en de zeebodem is minder dynamisch. Dat betekent dat de ‘zandgolven’ en ‘megaribbels’ minder hoog zijn en elkaar minder snel opvolgen dan elders op de Noordzeebodem. De onderzoekers hebben ruim 1500 oesters en 18 ton schelpen op de bodem van het windpark laten zakken over een totaal oppervlak van vijf hectare, zo'n acht voetbalvelden groot. Deze zomer komen daar nog zo'n 3000 oesters, honderdduizenden baby-oesters en 48 ton schelpmateriaal bij.

Veelomvattend onderzoek

De komende jaren keren de onderzoekers meermaals terug naar het rif-in-wording. Dan wordt gekeken of de oesters zich voortplanten, of ze groeien, en of ze door golven en stroming verplaatst of begraven worden. De tweede lading oesters bestaat uit jonge oesters en 'baby-oesters', de zogenaamde 'spat-on-shell', om te kijken of ook de jonge dieren het redden. Het schelpmateriaal en de oesters zullen de komende jaren hopelijk een rif vormen en andere dieren aantrekken zoals krabben, inktvissen, anemonen en haaien.

In dit project werkt De Rijke Noordzee samen met onderzoeksbureau Waterproof, Wageningen Marine Research, het NIOZ, Bureau Waardenburg, onderzoeksprogramma WINOR en scheepvaartbedrijf Van Stee.

De Rijke Noordzee

Met de Rijke Noordzee zetten initiatiefnemers [Natuur & Milieu](https://www.derijkenoordzee.nl/) en [Stichting De Noordzee](https://www.geminiwindpark.nl/) in op natuurontwikkeling als vast onderdeel bij de aanleg van elk windmolenpark. Natuurversterking moet een centraal onderdeel worden van de energietransitie vinden de organisaties. Met het grote aantal windparken dat de komende jaren wordt gebouwd in de Noordzee, zijn de ecologische grenzen van de Noordzee al snel in zicht. Daarom moet er tegelijkertijd fors worden ingezet op natuurversterking in en rondom de parken. In samenwerking met de wind- en waterbouwsector, wetenschap en overheid, ontwikkelt de organisatie daarom een 'toolbox natuurontwikkeling' voor windparken in Nederland en op termijn wereldwijd.

Dankzij een bijdrage uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij kan de Rijke Noordzee deze ambitie tot uitvoer brengen.

<https://www.derijkenoordzee.nl/>

<https://www.geminiwindpark.nl/>